Militair onderwijs

MS In dit nummer van de Militaire Spectator is een artikel opgenomen over de onderwijsherziening aan de Hogere Krijgsschool. De omslagfoto, voorstellende de vlag van de HKS — het afscheidsgeschenk van de vorige directeur, brigade-generaal b.d. J. C. M. Knol — met daarop het embleem en de spreuk: *Paces Obtinendae et Conservandae Causa* (de vrede verkrijgen en bewaren) duidt al daarop. Immers een omslagfoto heeft in beginsel betrekking op een artikel in het desbetreffende nummer; hetgeen overigens niet wil zeggen dat dat artikel naar de mening van de redactie het belangrijkste of interessantste zou zijn. Bepaalde artikelen lenen zich nu eenmaal beter voor een omslagfoto.

Op de inhoud en strekking van het artikel over de onderwijsherziening aan de HKS zal door mij niet nader worden ingegaan. De geïnteresseerde lezer zal het artikel vanzelfsprekend lezen en het wellicht, met mij, eens kunnen zijn met de slotopmerking: ,,ook het onderwijs aan de HKS lééft".

Ook op onderwijs, of júíst op dat gebied, is van toepassing te verklaren de uitdrukking ,,tevredenheid is stilstand en stilstand is achteruitgang". Meegaan met de tijd, meegaan met de ontwikkelingen die in de civiele — en daardoor ook in de militaire — maatschappij zich voordoen is ook voor het militaire onderwijs een conditio sine qua non. Maar indien mogelijk niet alleen dat; anticiperen op verwachte toekomstontwikkelingen is de belangrijkste voorwaarde voor het opleiden van (militaire) leiders die ook later zijn berekend voor hun taken. Dat zou — voor bv. de opleiding aan de HKS — een vooruitzien in de tijd betekenen van tien tot vijftien jaar. Dat is niet altijd mogelijk, hoewel het streven steeds daarop moet blijven gericht.

Ontwikkelingen kunnen echter soms zo snel gaan, of een niet tijdig onderkende richting inslaan, dat een extra scholing nodig is om adequaat te kunnen blijven functioneren. De op korte termijn in te voeren tertiaire opleiding voor gebrevetteerde officieren, inbegrepen diegenen die hun opleiding aan een universiteit of hogeschool, dan wel een andere daaraan gelijkgestelde opleiding hebben voltooid, te volgen circa tien jaar na met succes de opleiding te hebben afgerond is daarvan een voorbeeld. Een initiatief van de Legerraad dat alle lof verdient. Officieren van de Koninklijke landmacht, bestemd voor het vervullen van de hogere en hoogste functies binnen de krijgsmacht of in internationale staven worden daarvoor (nog) beter geschikt gemaakt.

De suggestie is geopperd te willen bezien in hoeverre de tertiaire opleiding eveneens geschikt is, dan wel kan worden aangepast, voor officieren van de andere krijgsmachtdelen, en wellicht ook voor burgerfunctionarissen van defensie. De verwezenlijking van een dergelijke defensieleergang is toe te juichen. Hoe langer hoe meer wordt interservice en departementaal samengewerkt. Begrip hebben voor elkaars problemen en uitgangspunten, en met elkaar zoeken naar voor defensie zo goed mogelijke oplossingen kan de organisatie alleen maar ten goede komen. In dat kader zou het ook aanbevelenswaard zijn te besluiten tot en het realiseren van de colocatie van de drie stafscholen, al zou het alleen maar zijn om elkaar beter te leren kennen, waardoor toekomstige samenwerking wordt vergemakkelijkt. Maar dat behoeft niet het enige pluspunt te zijn. Gemeenschappelijke (hoor)colleges zouden ertoe kunnen bijdragen elkaars inzicht te verdiepen, en zouden wellicht kunnen leiden tot het spreken van dezelfde taal, hetgeen is te verkiezen boven het elkaars taal leren begrijpen. Stafprocedures, stafstudies, de aanpak van (complexe) problemen — om maar enkele voorbeelden te noemen — zouden op uniforme wijze dienen te geschieden, zeker daar waar

de vertegenwoordigers van de krijgsmachtdelen nauw samenwerken: de Centrale organisatie.
Maar niet alleen op de HKS wordt opgeleid en gevormd; en op de HKS wordt niet uitsluitend de opleiding voor toekomstige generale-stafofficieren, de hogere militaire vorming, gegeven. Als ,,het militaire onderwijs" leeft zou dat moeten inhouden dat men zich op alle opleidingsinstituten, zowel voor vrijwillig dienend als reserve- en dienstplichtig personeel eveneens op de toekomst moet bezinnen, dan wel dat op de zich voorgedaan hebbende ontwikkelingen moet worden gereageerd. Derhalve niet alleen terugkoppeling; díé aanpassing van het militaire onderwijs vindt steeds plaats en geschiedt veelal geruisloos door het aanpassen van de eindleerdoelen en de leerdoelen.
Met de opleidingen van het vrijwillig dienend (beroeps)personeel is de Koninklijke landmacht op de goede weg. Initiële en vervolgopleidingen voor beroepsofficieren en -onderofficieren vinden gedurende de carrière regelmatig plaats. Toekomstgericht worden deze categorieën opgeleid. Ook de opleiding aan de Koninklijke Militaire Academie is regelmatig aangepast, en met ingang van het studiejaar dat in 1985 met de opleiding begint treedt de recentste aanpassing in werking, gebaseerd op onder meer terugkoppelingservaringen en de Wet Wetenschappelijk Onderwijs Krijgsmacht. Ook hierover zal — hopelijk binnen niet al te lange tijd — in de Militaire Spectator een artikel worden gepubliceerd.
Anders lijkt het te zijn met de opleiding van de grote groep reserve- en dienstplichtig personeel. In de jaren '50 bijvoorbeeld werd dit personeel relatief lang opgeleid voor betrekkelijk eenvoudige functies, althans voor functies die eenvoudiger waren dan die waarvoor men nu wordt opgeleid. Nu moet het in een (te) korte tijd van in het algemeen zes maanden worden klaargestoomd om daarna de verantwoording te dragen voor inzet en onderhoud van complex materieel, alsmede voor de opleiding van het bedienend dienstplichtig personeel, en dat in een tijd waarin nauwelijks gezag kan worden ontleend aan de rang, maar veeleer aan kennis en vakmanschap. Dat houdt in dat de resterende diensttijd bij onder meer de parate troep eveneens als opleidingstijd dient te worden benut. Aannemende dat aan het einde van de eerste diensttijd de reserve-officier of de dienstplichtig onderofficier geschikt is zijn eenheid te commanderen, blijft de vraag of deze categorieën voor de toekomst geschikt kunnen worden gemaakt voor het vervullen van hogere functies in (mobilisabele) eenheden. Bezinning op deze vraag en een passend antwoord daarop lijken onontkoombaar.
Evenmin kan worden voorbijgegaan aan de — voor het militaire onderwijs — dreigende verdere arbeidsduurverkorting. Een verdere verkorting zal haar negatieve invloed op de kwaliteit van de opleiding zeker doen gevoelen. Ook hierop zal voor de toekomst nu al moeten worden geanticipeerd.

KONINKLIJKE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP

Op *maandag 16 september 1985* te 19.30 uur houdt de vereniging voor leden en introducé(e)s een bijeenkomst in het Nederlands Congresgebouw te 's-Gravenhage, waar door majoor der mariniers mr. W. Hekman een inleiding zal worden gehouden over het onderwerp

Amfibische strijdkrachten

Na de voordracht wordt als gebruikelijk, gelegenheid tot discussie geboden.

Introductie: d.t.v. de secretaris, Ikol W. F. Anthonijsz, Frederikkazerne, gebouw 110, Postbus 90701, 2509 LS Den Haag (tel. tijdens diensturen (070) 16 68 99).